

MAJOR ZEMAN: ČESKÝ BOND NORMALIZACE

ÚSTR a Muzeum Policie ČR představují nový cyklus přednášek

Společná tisková zpráva Ústavu pro studium totalitních režimů, České televize, Muzea Policie ČR, ze dne 9. dubna 2026

Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR) ve spolupráci s Muzeem Policie ČR za odborné podpory České televize připravuje nový cyklus přednášek věnovaný seriálu *Třicet případů majora Zemana*. Společný projekt propojuje historický výzkum s institucionální pamětí bezpečnostních složek a nabízí veřejnosti jedinečnou příležitost nahlédnout na jeden z nejvýznamnějších televizních projektů období normalizace v širším kontextu jeho vzniku, ideologického zázemí i dobové a současné recepce. Zahájení nového cyklu s navazující přednáškou se uskuteční 23. dubna v 17 hodin v kinosále Muzea Policie ČR.

MISE ÚSTR: HISTORIE VERSUS PROPAGANDA

Cyklus zahájí úvodní akce s názvem „*Třicet případů majora Zemana: krimi, nebo propaganda?*“, která se uskuteční 23. dubna od 17 hodin v Muzeu Policie ČR. Přednáška historiků Petra Kopala (ÚSTR) a Daniela Růžičky (ČT) se zaměří na genezi, ideové východisko, produkční okolnosti i dobovou recepci seriálu.

V dalších besedách konaných v květnu, červnu a září budou analyzovány čtyři vybrané epizody a tematické okruhy, včetně konkrétních případů a jejich historického pozadí. Akce se budou věnovat vybraným dílům, resp. případům – 21. května proběhne přednáška o dílu „*Bestie*“ (6. díl, rok 1949), následuje červnová přednáška, která přiblíží hned dvě epizody: „*Babice: Vrah se skrývá v poli*“ (10. díl, rok 1953) a „*Štvanice*“ (25. díl, rok 1968). Další přednáška bude v září a přiblíží podstatu dalšího případu s názvem „*Kvadratura ženy*“ (15. díl, rok 1958), který režisér Jiří Sequens natočil na základě skutečné události z roku 1951.

„Seriál 30 případů majora Zemana je mimořádně zrůdný tým, jak účinně dokázal propojit rádobu detektivní, populární žánr s jasně zadaným politickým zadáním. Divákům předkládal jasně strukturovaný výklad komunistických dějin, který měl potvrzovat legitimitu normalizačního režimu,“ sděluje ředitel ÚSTR Ladislav Kudrna.

SPOJENÉ SÍLY: ÚSTR, ČESKÁ TELEVIZE, MUZEUM POLICIE ČR

Cyklus přednášek vzniká jako společná iniciativa Ústavu pro studium totalitních režimů a Muzea Policie ČR, která propojuje akademický výzkum s institucionální pamětí bezpečnostních složek. Právě tento dialog umožňuje nahlédnout seriál nejen jako audiovizuální dílo, ale i jako historický pramen a nástroj státní propagandy. Na přípravě cyklu se podílí také Česká televize.

„Naším cílem je ukázat, jakým způsobem byla média v období normalizace využívána k formování veřejného mínění. Chceme přiblížit nejen samotný vznik seriálu, ale i širší síť vztahů mezi tvůrci, státními institucemi a politickou mocí,“ uvádí televizní historik Daniel Růžička.

„Seriál 30 případů majora Zemana nelze chápat pouze jako televizní zábavu. Jedná se o promyšlený ideologický projekt, který měl prostřednictvím atraktivního kriminálního žánru formovat historickou paměť a ovlivňovat vnímání poválečných dějin,“ dodává historik Petr Kopal z ÚSTR, odborný garant projektu.

„Spolupráce s ÚSTR nám umožňuje zasadit historii bezpečnostních složek do širšího společenského a mediálního kontextu. Seriál 30 případů majora Zemana je v tomto ohledu mimořádně cenný – ukazuje nejen dobové představy o fungování Sboru národní bezpečnosti, ale i to, jakým způsobem chtěl být tento obraz prezentován veřejnosti. Pro Muzeum Policie ČR je důležité otevírat tato témata odborně a bez zjednodušení,“ konstatuje **ředitel Muzea Policie ČR Radek Galaš**.

Zvláštní pozornost bude v rámci přednášek věnována také způsobu, jakým seriál interpretuje události roku 1968. Pražské jaro je zde vykresleno jako výsledek dlouhodobého spiknutí západních tajných služeb, což představuje jednu z nejvýraznějších propagandistických linií celého projektu. Tento výklad byl přitom zdánlivě v rozporu s tehdejší oficiální tendencí události „krizového vývoje“ spíše potlačovat a nepřipomínat.

KRIMINALISTA ZEMAN

Cyklus třiceti filmových snímků sleduje profesní i osobní dráhu kriminalisty Jana Zemana na pozadí klíčových událostí československých dějin let 1945–1973. Kombinuje prvky detektivního, špiónážního i dobrodružného vyprávění, přičemž systematicky prezentuje ideologický výklad „třídního boje“ a budování socialismu. Výrazným motivem je přitom idealizovaná spolupráce mezi jednotlivými složkami SNB, zejména mezi Veřejnou bezpečností a Státní bezpečností – obraz, který neodpovídal reálné praxi bezpečnostního aparátu. **Výjimečnost seriálu spočívá v několika rovinách. Šlo o největší a nejambicióznější projekt angažované dramatické tvorby Československé televize v období normalizace, vzniklý v úzké spolupráci s Federálním ministerstvem vnitra.**

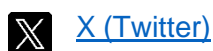
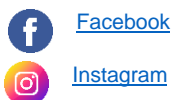
ZEMAN V AKCI: SERIÁL JAKO HISTORICKÝ PRŮVODCE

Popularita seriálu byla v době jeho vzniku podpořena i širším kontextem – masovým rozšířením televizního vysílání a minimální žánrovou konkurencí. Pro mnoho diváků se stal jedním z hlavních zdrojů obrazů nedávné minulosti. Přetrvávající zájem o tento titul však nesouvisí jen s nostalgií. Seriál dnes funguje jako důležitý materiál pro reflexi mechanismů propagandy, mediální manipulace a konstrukce kolektivní paměti.

„To, že se seriál udržel v povědomí veřejnosti dodnes, není náhoda. Vedle své dobové funkce totiž splňoval i základní podmínky úspěšného vyprávění – silného hrdinu, dramatickou strukturu a žánrovou pestrost. O to důležitější je dnes tyto vrstvy oddělovat a kriticky interpretovat a ilustrovat úspěšnost komunistické propagandy, která mnohdy i díky seriálu zůstává v myslích řady lidí zakotvena,“ uzavírá **Kamil Nedvědický, 1. náměstek ředitele ÚSTR**.

Konkrétní informace k jednotlivým přednáškám budou postupně zveřejňovány na webech a komunikačních kanálech Ústavu pro studium totalitních režimů (www.ustrcr.cz) a Muzea Policie ČR (www.muzeumpolicie.cz).

SLEDUJTE NÁS DÁLE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

ČESKÁ TELEVIZE, MÉDIUM VEŘEJNÉ SLUŽBY

Česká televize si jako médium veřejné služby zakládá na otevřenosti, nestrannosti a nezávislosti. Poskytuje veřejnosti široké spektrum informací, kritické reflexe, uměleckou tvorbu i zábavu. Přispívá k vytváření prostoru svobody slova, myšlení a tvorby, ve kterém může růst demokracie. Reflektuje rozmanitost života v Česku, dbá na potřeby menšin a respektuje lidskou důstojnost, přírodu i kulturní dědictví a tím přispívá k rozvoji společenské soudržnosti a naplňování veřejného zájmu. Generálním ředitelem České televize je Hynek Chudárek.

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ (ÚSTR) je organizační složkou státu, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. (Činnost a poslání ÚSTR jsou ukotveny Zákonem o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek 181/2007 Sb. ze dne 8. 6. 2007). Definuje se jako paměťová instituce zkoumající dobu nacistické okupace 1939–45 a dobu komunistické nadvlády 1948–1989. Poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuse. Spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách, stejně tak se zahraničními institucemi a osobami, které mají obdobné zaměření. Podřízenou organizací ÚSTR je Archiv bezpečnostních složek (ABS), který spravuje veškeré písemnosti všech bezpečnostních složek z doby nacismu i komunismu, tedy nejenom Státní bezpečnosti, ale i Veřejné bezpečnosti, civilní a vojenské rozvědky. Ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů je Ladislav Kudrna.

MUZEUM POLICIE ČR je organizační složkou státu. Bylo zřízeno Ministerstvem vnitra ČR v roce 1990. Expozice muzea vychází obsahově z existence, činnosti a vývoje bezpečnostních sborů a složek na území našeho státu od roku 1918 do současnosti. Prezentuje problematiku dopravní a letecké služby, cizinecké policie a speciálních policejních složek. Disponuje tematickými sály (kriminalistika a známé kriminalistické případy včetně předmětů doličnických. V 1. patře muzea jsou pořádány výstavy, mimo sbírkotvorné a dokumentační činnosti se muzeum věnuje i činnosti preventivní a výchovné. V rámci prevence pořádá muzeum ve spolupráci s odborníky z řad policie ČR a dalších institucí besedy na téma prevence patologických jevů. Muzeum se dlouhodobě věnuje i prevenci provozu na pozemních komunikacích, od jara do podzimu probíhá výuka dopravní výchovy na dětském dopravním hřišti, které je součástí zahradní expozice. Ředitelem Muzea Policie ČR je Radek Galaš.

Kontakt pro novináře:

Petra Jungwirthová, vedoucí Odd. komunikace ÚSTR/ tisková mluvčí, +420 770 172 146,
press@ustrcr.cz